

ΑΠΟΦΑΣΗ 4/2021

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος μέσω τηλεδιάσκεψης την 20-01-2021 και ώρα 11:30, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Γεώργιος Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος, κωλυομένου του Προέδρου της Αρχής Κωνσταντίνου Μενουδάκου, και τα αναπληρωματικά μέλη Γρηγόριος Τσόλιας και Ευάγγελος Παπακωνσταντίνου, ως εισηγητής, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Χαράλαμπου Ανθόπουλου και Κωνσταντίνου Λαμπρινουδάκη αντίστοιχα, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Το τακτικό μέλος Σπυρίδων Βλαχόπουλος, αν και κλήθηκε νομίμως εγγράφως, δεν παρέστη λόγω κωλύματος. Στη συνεδρίαση παρέστησαν, με εντολή του Προέδρου, ο Κωνσταντίνος Λιμνιώτης, ειδικός επιστήμονας – ελεγκτής ως βοηθός εισηγητή και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών υποθέσεων της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα ακόλουθα:

Υποβλήθηκε στην Αρχή η υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/3889/31-05-2019 καταγγελία από την Α, όπως αυτή συμπληρώθηκε με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/4190/12-06-2019 έγγραφο, οι οποίες αφορούν λήψη αξιήτητης πολιτικής επικοινωνίας από το Β για

προώθηση της υποψηφιότητας του τελευταίου, ως ... [περιοχής] Φ, στις ... εκλογές του Συγκεκριμένα, η καταγγελία στρέφεται κατά του «Δήμου Φ – ... Β».

Ειδικότερα, σύμφωνα με την ως άνω καταγγελία, η καταγγέλλουσα δέχτηκε δύο κλήσεις την ..., στον τηλεφωνικό της αριθμό ..., καθώς και μία κλήση στον ίδιο αριθμό στις ..., για προώθηση της υποψηφιότητας του καταγγελλομένου στις επικείμενες, κατά την επίμαχη περίοδο, ... εκλογές. Οι κλήσεις έγιναν από τον τηλεφωνικό αριθμό ... και η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι κατά την πρώτη τηλεφωνική κλήση ενημέρωσε προφορικά ότι δεν επιθυμεί να δέχεται τέτοιες κλήσεις. Περαιτέρω, η καταγγέλλουσα έλαβε, όπως αναφέρει στην καταγγελία της, και τρία σύντομα γραπτά μηνύματα (SMS) πολιτικού χαρακτήρα από τον καταγγελλόμενο, χωρίς να έχει δώσει ειδική προς τούτο συγκατάθεση. Ως προς τα μηνύματα, η καταγγέλλουσα επισύναψε, στο συμπληρωματικό της έγγραφο, δείγμα εικόνας (φωτογραφία) της οθόνης του κινητού της τηλεφώνου στο οποίο απεικονίζεται το περιεχόμενο ενός τέτοιου μηνύματος, το οποίο φαίνεται ότι εστάλη από τον αποστολέα «Β» στις ..., καθώς και το αντίστοιχο μήνυμα (SMS) το οποίο έστειλε ακολούθως η ίδια, με το οποίο εξέφραζε στον αποστολέα την αντίρρησή της στη λήψη τέτοιων μηνυμάτων. Επίσης επισυνάπτεται δείγμα εικόνας από μία αναπάντητη εισερχόμενη κλήση στις ... και ώρα Η καταγγέλλουσα, όπως αναφέρει, δεν είχε τηρήσει τα υπόλοιπα SMS τα οποία είχε λάβει, ούτε αποδεικτικά των λοιπών κλήσεων.

Η Αρχή, στο πλαίσιο εξέτασης της εν λόγω καταγγελίας, απέστειλε στον καταγγελλόμενο το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3889-1/25-06-2019 έγγραφο με το οποίο ζητούσε τις απόψεις του επί των καταγγελλομένων, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές που έχει εκδώσει η Αρχή για την πολιτική επικοινωνία. Ο καταγγελλόμενος απάντησε στην Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5832/26-08-2019 έγγραφο, στο οποίο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

1) Το κινητό τηλέφωνο της καταγγέλλουσας είχε περιέλθει με νόμιμο τρόπο στην κατοχή του, καθώς προ τριετίας η ίδια είχε επικοινωνήσει μαζί του για να εκφράσει την πολιτική της φιλία καθώς και να ζητήσει βοήθεια για ζήτημά της, ως προς το οποίο υπέβαλε αίτηση στο Δήμο (η αίτηση επισυνάπτεται στην απάντηση

του καταγγελλομένου). Υπήρξαν, κατά τους ισχυρισμούς του, και άλλες τηλεφωνικές επικοινωνίες, χωρίς ποτέ η ίδια να διαμαρτυρηθεί.

2) Κατά την προεκλογική περίοδο η καταγγέλλουσα εκλήθη πράγματι από τους συνεργάτες του για να ενημερωθεί για τις προεκλογικές του δραστηριότητες, χωρίς ποτέ να εκφράσει αντίρρηση. Η πρώτη αντίρρηση εκφράστηκε με την αποστολή SMS, μετά τον πρώτο γύρο των εκλογών, γεγονός το οποίο, κατά τον καταγγελλόμενο, ενδεχομένως οφείλεται στο ότι ο ίδιος ηττήθηκε κατά τον πρώτο γύρο των εκλογών. Αμέσως, ο τηλεφωνικός της αριθμός διεγράφη από τις λίστες επαφών του καταγγελλόμενου και δεν υπήρξε νεότερη επικοινωνία.

Ο καταγγελλόμενος αναφέρει επίσης ότι ως ... έχει καταβάλλει προσπάθειες για τη συμμόρφωση του Δήμου με το Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων. Επίσης, για το συγκεκριμένο ζήτημα, ζήτησε και τη γνώμη της Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων του Δήμου Φ, η οποία γνώμη επίσης επισυνάπτεται στην ως άνω απάντηση του καταγγελλομένου προς την Αρχή. Ο ίδιος αναφέρει ότι συμφωνεί με τη συμβουλευτική άποψη της Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων, η οποία αναφέρει μεταξύ άλλων ότι αφού η καταγγελία δεν στρέφεται κατά το πρόσωπο του Β ως φυσικού προσώπου ή απλού πολίτευτη αλλά κατά το ... του Δήμου Φ, ως θεσμού που εντάσσεται στη δομή του Δήμου Φ, ορθώς ζητήθηκε η συνδρομή του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων. Όπως επίσης αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στη γνώμη της Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων, η εν λόγω καταγγελία δεν θα πρέπει να εξεταστεί από την Αρχή λόγω μη τήρησης ορθής διαδικασίας από την καταγγέλλουσα (επειδή η ίδια δεν απευθύνθηκε πρώτα στον υπεύθυνο επεξεργασίας για την άσκηση των δικαιωμάτων της), ενώ επίσης υπάρχουν ελλείψεις και αοριστίες στα καταγγελλόμενα για τους κάτωθι λόγους:

α) Δεν αναφέρεται αν ο αριθμός της καταγγέλλουσας ήταν εγγεγραμμένος στο μητρώο του άρθρου 11 του ν. 3471/2006.

β) Προσκομίζονται αποδεικτικά (φωτογραφίες) μόνο για μία κλήση, η οποία ήταν αναπάντητη,

γ) Ο ισχυρισμός της καταγγέλλουσας ως προς το ότι δεν είχε καμία επαφή με τον καταγγελλόμενο δεν είναι ακριβής, αφού στο μήνυμα το οποίο έστειλε για να

εκφράσει την αντίρρησή της (δείγμα οθόνης του οποίου έχει, όπως προαναφέρθηκε, επισυναφθεί στην καταγγελία) φαίνεται ότι ο αριθμός τηλεφώνου του καταγγελλόμενου ήταν στη λίστα επαφών της με το όνομα «B ...», για τον οποίο αριθμό η Υπεύθυνη Προστασίας Δεδομένων βεβαιώνει ότι πρόκειται για τον προσωπικό τηλεφωνικό αριθμό του Β.

δ) Η καταγγέλλουσα δεν επικοινωνήσε στο τηλέφωνο του κ. Β για να εκφράσει την αντίρρησή της, ενώ από τη στιγμή που έστειλε το μήνυμα (SMS) στις 30 Μαΐου 2019 εκφράζοντας την αντίρρησή της, δεν δέχτηκε έκτοτε άλλη πολιτική επικοινωνία.

Τέλος η Υπεύθυνη Προστασίας Δεδομένων, στην ως άνω γνώμη της, κάνει μεταξύ άλλων ειδική αναφορά στο ότι ο Δήμος Φ προέβη αμέσως σε μέτρα συμμόρφωσης με το Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων από την πρώτη κιόλας μέρα εφαρμογής του, ότι δεν έχει υποβληθεί καμία καταγγελία εναντίον του Δήμου για παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, καθώς επίσης και ότι θα πρέπει να μην ενθαρρύνονται καταχρηστικές συμπεριφορές, επιφορτίζοντας τους υπευθύνους επεξεργασίας με το βάρος αντίκρουσης ανυπόστατων καταγγελιών.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και τις διευκρινίσεις από το βοηθό εισηγητή, ο οποίος παρέστη χωρίς δικαίωμα ψήφου και αποχώρησε μετά από τη συζήτηση της υποθέσεως και πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη αποφάσεως, κατόπιν διεξοδικής συζητήσεως,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Από τις διατάξεις των άρθρων 51 και 55 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 – εφεξής, ΓΚΠΔ) και του άρθρου 9 του νόμου 4624/2019 (ΦΕΚ Α' 137) προκύπτει ότι η Αρχή έχει αρμοδιότητα να εποπτεύει την εφαρμογή των διατάξεων του ΓΚΠΔ, του νόμου αυτού και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχ. 7 του ΓΚΠΔ, ο οποίος είναι σε εφαρμογή από τις 25 Μαΐου 2018, ως υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζεται *«το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με*

άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

3. Το ζήτημα, της πραγματοποίησης μη ζητηθεισών επικοινωνιών με οποιοδήποτε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών και για κάθε είδους διαφημιστικούς σκοπούς, ρυθμίζεται με το άρθρο 11 του ν. 3471/2006 για την προστασία προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ο οποίος ενσωμάτωσε στην εθνική έννομη τάξη την Οδηγία 2002/58/ΕΚ. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, μία τέτοια επικοινωνία επιτρέπεται μόνο εφόσον ο συνδρομητής συγκατατεθεί εκ των προτέρων ρητώς. Κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 3471/2006, τα στοιχεία επαφής ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αποκτήθηκαν νομίμως, στο πλαίσιο της πώλησης προϊόντων ή υπηρεσιών ή άλλης συναλλαγής, μπορούν να χρησιμοποιούνται για την απευθείας προώθηση παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών του προμηθευτή ή για την εξυπηρέτηση παρόμοιων σκοπών, ακόμη και όταν ο αποδέκτης του μηνύματος δεν έχει δώσει εκ των προτέρων τη συγκατάθεσή του, υπό την προϋπόθεση ότι του παρέχεται κατά τρόπο σαφή και ευδιάκριτο η δυνατότητα να αντιτάσσεται, με εύκολο τρόπο και δωρεάν, στη συλλογή και χρησιμοποίηση των ηλεκτρονικών του στοιχείων και αυτό κατά τη συλλογή των στοιχείων επαφής, καθώς και σε κάθε μήνυμα, σε περίπτωση που ο χρήστης αρχικά δεν είχε διαφωνήσει σε αυτή τη χρήση. Εξάλλου, σύμφωνα τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 13 του ίδιου ν. 3471/2006, ως προς την τήρηση του νόμου αυτού, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει τις αρμοδιότητες του ν. 2472/1997, όπως εκάστοτε ισχύει, και επιβάλλει τις προβλεπόμενες από τον τελευταίο αυτό νόμο κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του ανωτέρω ν. 3471/2006.

4. Αναφορικά με το ζήτημα των τηλεφωνικών προωθητικών κλήσεων, με ανθρώπινη παρέμβαση, για προωθητικούς σκοπούς, στο άρθρο 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006, ορίζεται ότι *«δεν επιτρέπεται η πραγματοποίηση μη ζητηθεισών επικοινωνιών με ανθρώπινη παρέμβαση (κλήσεων) για τους ανωτέρω σκοπούς, εφόσον ο συνδρομητής έχει δηλώσει προς τον φορέα παροχής της διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας, ότι δεν επιθυμεί γενικώς να δέχεται τέτοιες κλήσεις. Ο φορέας υποχρεούται να καταχωρίζει δωρεάν τις δηλώσεις αυτές σε ειδικό κατάλογο*

συνδρομητών, ο οποίος είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου». Συνεπώς, για τις τηλεφωνικές διαφημιστικές κλήσεις με ανθρώπινη παρέμβαση εφαρμόζεται το σύστημα «opt-out» και οι τηλεφωνικές αυτές κλήσεις επιτρέπονται, εκτός και αν ο καλούμενος έχει δηλώσει ότι δεν τις επιθυμεί. Σύμφωνα με το σύστημα αυτό, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα μπορούν να απευθύνουν τις αντιρρήσεις τους, όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων τους, είτε ειδικά, απευθείας στον υπεύθυνο επεξεργασίας (δηλαδή τον διαφημιζόμενο), ως έκφραση εναντίωσης βάσει του άρθρου 21 του ΓΚΠΔ (οπότε και ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να διαθέτει ειδική προς τούτο διαδικασία που να διασφαλίζει ότι ο τηλεφωνικός αριθμός του συνδρομητή θα εξαιρείται από οποιαδήποτε τηλεφωνική προωθητική/διαφημιστική ενέργεια του υπευθύνου επεξεργασίας στο μέλλον), είτε γενικά, μέσω της εγγραφής τους στον ειδικό κατάλογο συνδρομητών του παρόχου. Ο νόμος προβλέπει τη δημιουργία μητρώου «opt-out» σε κάθε πάροχο και ο συνδρομητής μπορεί να δηλώσει ατελώς στον δικό του πάροχο τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ότι δεν επιθυμεί να λαμβάνει τηλεφωνικές κλήσεις για απευθείας εμπορική προώθηση. Οι διαφημιζόμενοι οφείλουν να λαμβάνουν από όλους τους παρόχους επικαιροποιημένα αντίγραφα των Μητρώων του άρθρου 11 του ν. 3471/2006 και να εξασφαλίζουν ότι έχουν διαθέσιμες τις δηλώσεις των συνδρομητών που έχουν πραγματοποιηθεί έως τριάντα ημέρες πριν από την πραγματοποίηση της τηλεφωνικής κλήσης. Ο χρόνος αυτός των τριάντα ημερών έχει κριθεί απαραίτητος (βλ. σχετικά τις Αποφάσεις 62-67/2016 της Αρχής) ώστε να έχουν τη δυνατότητα οι υπεύθυνοι επεξεργασίας να επεξεργαστούν τα μητρώα.

5. Ειδικά για την πολιτική επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικών μέσων χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση και σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της Αρχής σχετικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων με σκοπό την επικοινωνία πολιτικού χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη τόσο το άρθρο 11 του ν. 3471/2006, όσο και την Οδηγία 1/2010 της Αρχής για την πολιτική επικοινωνία αλλά και το Γενικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ο οποίος είναι σε εφαρμογή από τις 25 Μαΐου 2018, ισχύουν τα εξής:

Η πολιτική επικοινωνία¹ ενδιαφέρει από την άποψη της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, πραγματοποιείται σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο, προεκλογική ή μη, από πολιτικά κόμματα, βουλευτές, ευρωβουλευτές, παρατάξεις και κατόχους αιρετών θέσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση ή υποψηφίους στις βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα πρόσωπα αυτά καθίστανται υπεύθυνοι επεξεργασίας, σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ, άρθρο 4, στοιχ. 7) εφόσον ορίζουν το σκοπό και τον τρόπο της επεξεργασίας. Για παράδειγμα, όταν οι βουλευτές ή οι υποψήφιοι βουλευτές λαμβάνουν δεδομένα από τα πολιτικά κόμματα και τα επεξεργάζονται για προσωπική τους πολιτική επικοινωνία, καθίστανται και αυτοί υπεύθυνοι επεξεργασίας. Με την ιδιότητα αυτή πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύουν την τήρηση των υποχρεώσεών τους και των κανόνων επεξεργασίας.

6. Όταν η πολιτική επικοινωνία πραγματοποιείται με χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, μέσω δημοσίων δικτύων επικοινωνίας, όπως είναι η περίπτωση μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), η επικοινωνία προϋποθέτει, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 ν. 3471/2006, όπως ισχύει, την προηγούμενη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, όπως ισχύει. Επισημαίνεται επίσης ότι σύντομα γραπτά μηνύματα (SMS) αποτελούν επίσης μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σύμφωνα με τους ορισμούς του ν. 3471/2006 και της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ.

7. Επιτρέπεται η πολιτική επικοινωνία με χρήση ηλεκτρονικών μέσων χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων μόνο εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) Τα στοιχεία επικοινωνίας έχουν αποκτηθεί νομίμως στο πλαίσιο προηγούμενης, παρόμοιας επαφής με τα υποκείμενα των δεδομένων, και το υποκείμενο κατά τη συλλογή των δεδομένων ενημερώθηκε για τη χρήση τους με σκοπό την πολιτική επικοινωνία και δεν εξέφρασε αντίρρηση για αυτή τη χρήση. Η προηγούμενη επαφή δεν είναι απαραίτητο να έχει αμιγώς πολιτικό χαρακτήρα, π.χ. είναι νόμιμη η αποστολή μηνυμάτων όταν τα στοιχεία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

¹ Βλέπε ορισμό στο άρθρο 1 παρ. 2 της οδηγίας 1/2010 της Αρχής

συλλέχθηκαν στο πλαίσιο προηγούμενης πρόσκλησης για συμμετοχή σε κάποια εκδήλωση ή δράση, ανεξαρτήτως του πολιτικού χαρακτήρα της. Αντιθέτως, δεν θεωρείται ότι συνιστά παρόμοια επαφή και δεν είναι νόμιμη η χρήση των ηλεκτρονικών στοιχείων επικοινωνίας προς το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας όταν τα στοιχεία αυτά αποκτήθηκαν στο πλαίσιο επαγγελματικής σχέσης, όπως για παράδειγμα η χρήση του αρχείου πελατών από υποψήφιο βουλευτή.

(β) Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα να ασκεί το δικαίωμα εναντίωσης με τρόπο εύκολο και σαφή, και αυτό σε κάθε μήνυμα πολιτικής επικοινωνίας. Σε κάθε επικοινωνία απαιτείται να αναφέρεται ευδιάκριτα και σαφώς η ταυτότητα του αποστολέα ή του προσώπου προς όφελος του οποίου αποστέλλεται το μήνυμα, καθώς επίσης και μια έγκυρη διεύθυνση στην οποία ο αποδέκτης του μηνύματος μπορεί να ζητεί τον τερματισμό της επικοινωνίας. Η συγκατάθεση πρέπει να παρέχεται με σαφή θετική ενέργεια η οποία να συνιστά ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει ένδειξη της συμφωνίας του υποκειμένου των δεδομένων υπέρ της επεξεργασίας των δεδομένων που το αφορούν.

8. Οι τηλεφωνικές κλήσεις πολιτικού περιεχομένου με ανθρώπινη παρέμβαση που πραγματοποιούνται μέσω δημοσίων δικτύων επικοινωνιών επιτρέπονται και χωρίς συγκατάθεση του υποκειμένου, εκτός αν ο καλούμενος έχει προηγουμένως δηλώσει ότι δεν επιθυμεί να δέχεται τέτοιες κλήσεις (σύστημα «opt-out»), σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006, όπως ισχύει. Οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006, όπως ισχύει, πρέπει να συντρέχουν ώστε να προκύπτει ότι η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, βάσει του άρθρου 6 παρ. στ' του ΓΚΠΔ και για την πολιτική επικοινωνία μέσω τηλεφωνικών κλήσεων με ανθρώπινη παρέμβαση που πραγματοποιούνται μέσω υπηρεσιών «της κοινωνίας των πληροφοριών», π.χ. Viber, Whatsapp, Skype, FaceTime, κτλ. όταν οι κλήσεις πραγματοποιούνται σε τηλεφωνικούς αριθμούς που ανήκουν σε συνδρομητές του δημοσίου δικτύου επικοινωνιών. Για την πολιτική επικοινωνία μέσω τηλεφωνικών κλήσεων με ανθρώπινη παρέμβαση οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνουν από όλους τους παρόχους επικαιροποιημένα

αντίγραφα των μητρώων του άρθρου 11 του ν. 3471/2006 και να εξασφαλίζουν ότι έχουν διαθέσιμες τις δηλώσεις των συνδρομητών που έχουν πραγματοποιηθεί έως τριάντα ημέρες πριν από την πραγματοποίηση της τηλεφωνικής κλήσης. Περαιτέρω, κατά τη διενέργεια μιας τηλεφωνικής κλήσης ο καλών πρέπει να ενημερώνει για την ταυτότητά του υπευθύνου και την ταυτότητα εκτελούντα όταν η κλήση πραγματοποιείται από εκτελούντα, να μην αποκρύπτει ή παραποιεί τον αριθμό καλούντος και να ενημερώνει τουλάχιστον για τη δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης. Σημειώνεται ότι η άσκηση του δικαιώματος διαγραφής έναντι ενός υπευθύνου επεξεργασίας δεν πρέπει να συγχέεται με την εγγραφή στο μητρώο του άρθρου 11 του ν. 3471/2006, καθότι η δεύτερη υποδηλώνει βούληση του συνδρομητή να εξαιρείται ο αριθμός του από κάθε τηλεφωνική προωθητική ενέργεια οποιουδήποτε υπευθύνου επεξεργασίας, και όχι ενός συγκεκριμένου.

9. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο καταγγελλόμενος, βάσει των ανωτέρω, πραγματοποίησε, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, πολιτική επικοινωνία με πραγματοποίηση τηλεφωνικών κλήσεων με ανθρώπινη παρέμβαση (ήτοι μη αυτοματοποιημένη), αλλά και αποστολή σύντομων γραπτών μηνυμάτων (SMS). Ο υπεύθυνος επεξεργασίας, με την ιδιότητά του ως ...Φ, ζήτησε, για την εν λόγω καταγγελία, τη γνώμη της Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων του Δήμου Φ. Ωστόσο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η καταγγελλόμενη επεξεργασία αφορά δράση του Β ως υποψήφιου ... στις ... εκλογές και δεν σχετίζεται με το δήμο Φ (ανεξαρτήτως του ότι η καταγγέλλουσα, στο έντυπο καταγγελίας της, αναφέρει ως στοιχεία καταγγελλόμενου και το Δήμο Φ). Συνεπώς, δεν θα έπρεπε, με την ιδιότητά του ως ... κατά την επίμαχη περίοδο, να ζητήσει τη συμβουλή της Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων του Δήμου για το εν λόγω ζήτημα.

10. Ως εκ τούτου, η νομιμότητα της εν λόγω πολιτικής επικοινωνίας εξασφαλίζεται εάν έχουν τηρηθεί τα αναφερόμενα στις ανωτέρω Σκέψεις. Από τις απαντήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας προκύπτουν τα εξής:

- i. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είχε λάβει προηγούμενη συγκατάθεση της καταγγέλλουσας για την πολιτική επικοινωνία (αυτό ισχύει τόσο για την περίπτωση αποστολής SMS όσο και για την περίπτωση μη αυτοματοποιημένων τηλεφωνικών κλήσεων). Επίσης, τα στοιχεία επικοινωνίας της καταγγέλλουσας (δηλαδή ο τηλεφωνικός της αριθμός) δεν

είχε περιέλθει στην κατοχή του στο πλαίσιο προηγούμενης παρόμοιας επαφής μαζί της. Αντιθέτως, τα προσωπικά της στοιχεία αποκτήθηκαν στο πλαίσιο της ιδιότητάς του ως ..., όπου η καταγγέλλουσα απευθύνθηκε για ζήτημά της και υπέβαλε και σχετικό έγγραφο αίτημα στο Δήμο. Ο καταγγέλλων κάνει μία γενική αναφορά στο ότι, κατά την επικοινωνία αυτή, η καταγγέλλουσα είχε εκφράσει την πολιτική της φιλία, αλλά δεν προκύπτει ότι είχε δώσει τη συγκατάθεσή της για μία τέτοια επικοινωνία. Το γεγονός ότι η καταγγέλλουσα φαίνεται να είχε αποθηκευμένο τον προσωπικό τηλεφωνικό αριθμό του ... στο τηλέφωνό της, δεν καταδεικνύει ότι έχει υπάρξει προηγούμενη επαφή τέτοια ώστε να είναι επιτρεπτή η πραγματοποίηση τηλεφωνικών κλήσεων για σκοπούς πολιτικής επικοινωνίας.

- ii. Ειδικά για τις τηλεφωνικές κλήσεις, επισημαίνεται ότι ο τηλεφωνικός αριθμός της καταγγέλλουσας δεν προκύπτει ότι ήταν εγγεγραμμένος στο μητρώο του άρθρου 11 του ν. 3471/2006, δεδομένου ότι η ίδια δεν κάνει καμία αναφορά σε αυτό – οπότε και, υπό προϋποθέσεις, θα μπορούσε να ήταν επιτρεπτή η πραγματοποίηση κλήσης και χωρίς προηγούμενη συγκατάθεσή της. Ωστόσο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν αναφέρει ότι είχε λάβει, πριν την πραγματοποίηση των τηλεφωνικών κλήσεων, τα μητρώα «opt-out» των τηλεπικοινωνιακών παρόχων προκειμένου να εξαιρεί, από τις προωθητικές τηλεφωνικές ενέργειες, εκείνους τους τηλεφωνικούς αριθμούς για τους οποίους δεν είχε ειδική προς τούτο συγκατάθεση για την πραγματοποίηση των εν λόγω κλήσεων – ενώ, όπως προαναφέρθηκε, δεν είχε λάβει από την καταγγέλλουσα ειδική συγκατάθεση για την πραγματοποίηση τέτοιων κλήσεων. Αντίθετα, για τις εν λόγω κλήσεις πολιτικής επικοινωνίας επικαλείται την προαναφερθείσα επικοινωνία που είχε μαζί της, στο πλαίσιο της οποίας έλαβε γνώση του τηλεφωνικού αριθμού της.
- iii. Αναφορικά με την αποστολή SMS, ο υπεύθυνος επεξεργασίας – με βάση το ένα SMS για το οποίο υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία (περιεχόμενο, ημερομηνία και ώρα αποστολής, στοιχεία αποστολέα) – δεν παρείχε στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα να ασκήσει το δικαίωμα

εναντίωσης με τρόπο εύκολο και σαφή. Ωστόσο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ικανοποίησε το δικαίωμα εναντίωσης στη λήψη SMS πολιτικού χαρακτήρα, όταν αυτό ασκήθηκε από την καταγγέλλουσα.

11. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας συνεργάστηκε με την Αρχή απαντώντας στο έγγραφο για διευκρινίσεις, παρέχοντας τις πληροφορίες που ζητήθηκαν στο υπόμνημα που υπέβαλε.

12. Δεν έχει υποβληθεί άλλη καταγγελία, πέραν της συγκεκριμένης, κατά του υπευθύνου επεξεργασίας, ενώ δεν έχει επιβληθεί στο παρελθόν διοικητική κύρωση στον υπεύθυνο επεξεργασίας από την Αρχή.

13. Βάσει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει ομόφωνα ότι σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 3471/2006 συντρέχουν οι προϋποθέσεις επιβολής σε βάρος του υπευθύνου επεξεργασίας, με βάση αφενός το άρθρο 13 του ν. 3471/2006, σε συνδυασμό με το άρθρο 21 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997 και με το άρθρο του 84 ν. 4624/2019, της διοικητικής κύρωσης, που αναφέρεται στο διατακτικό της παρούσας, η οποία κρίνεται ανάλογη με τη βαρύτητα της παράβασης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή επιβάλλει, με βάση τα άρθρα 21 του ν. 2472/1997 και 13 παρ. 1 και 4 του ν. 3471/2006, στον Β την κύρωση της προειδοποίησης, για τις ως άνω διαπιστωθείσες παραβιάσεις του άρθρου 11 του ν. 3471/2006.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου